

Faktory ovlivňující souhlas s výrokem „*women should be protected by men*“ v Evropě?

Teoretické ukotvení

Genderové postoje představují důležitou součást hodnotových orientací ve společnosti a odrážejí podstatná přesvědčení, které formují nejrůznější stereotypy. Výzkumy ukazují, že tyto postoje nejsou jednotné a mohou mít různé formy. Podle Glicka a Fiske (1996) rozlišujeme mezi nepřátelským a benevolentním sexismem, přičemž benevolentní sexismus zahrnuje zdánlivě pozitivní postoje, avšak stále se jedná o postoje umocňující ne vždy tolik žádoucí stereotypy. Tyto postoje přetrvávají i v současných společnostech a mohou přispívat k udržování genderových nerovností (Connor et al., 2017)

Míra souhlasu s těmito postoji je ovlivněna sociodemografickými faktory. Výzkumy ukazují, že vyšší úroveň vzdělání je spojena s větší podporou genderové rovnosti a nižší mírou tradičních genderových postojů. Zároveň se ukazuje, že postoje k genderovým rolím se liší napříč generacemi, kdy mladší respondenti bývají méně nakloněni tradičním představám než starší (Scarborough et al., 2019).

Podle mě nejzajímavějším faktorem je v mém případě pohlaví. I když se na první pohled může zdát, že by měl být i tento typ sexismu výhradně (nebo minimálně výrazně více) spojen s muži, tak je též významně sdílen i ženami. Tyto postoje totiž často působí jako pozitivní a ochranné, což může vést k jejich širšímu přijetí napříč pohlavími (Glick & Fiske, 1996; Connor et al., 2017). V důsledku toho nelze předpokládat jednoznačný rozdíl mezi muži a ženami, ale spíše odlišné vzorce jejich postojů.

Výzkumná část

Data použita v této analýze jsem vzala z European Social Survey (ESS), konkrétně z poslední dostupné vlny šetření (2023). Po vyloučení případů s chybějícími hodnotami pracuji se souborem tvořeným 33 517 respondenty

Pro ověření stanovené hypotézy jsem se rozhodla použít model binomiální logistické regrese, který zkoumal vliv vybraných sociodemografických faktorů na souhlas s výrokem „*women should be protected by men*“. Závislá proměnná byla dichotomizována (0 =

nesouhlas, 1 = souhlas). Jako prediktory byly do modelu zahrnuty pohlaví, věk a úroveň vzdělání, a jako referenční kategorie byly zvoleni muži u proměnné pohlaví a nejvyšší úroveň vzdělání u proměnné vzdělání.

Výsledky ukazují, že všechny zkoumané proměnné mají statisticky významný vztah k pravděpodobnosti souhlasu s daným výrokiem ($p < 0,001$). Avšak přestože jsou efekty statisticky významné, velikost efektů je v některých případech spíše malá.

Nejsilnější efekt byl zjištěn u pohlaví. I přes teorii indikovanou na začátku, mají ženy přibližně o 44 % nižší šanci souhlasit s tímto výrokiem než muži ($OR = 0,56$).

Věk respondentů má také statisticky významný, avšak relativně slabý efekt ($OR = 1,01$). S rostoucím věkem se tedy mírně zvyšuje pravděpodobnost souhlasu s tímto výrokiem.

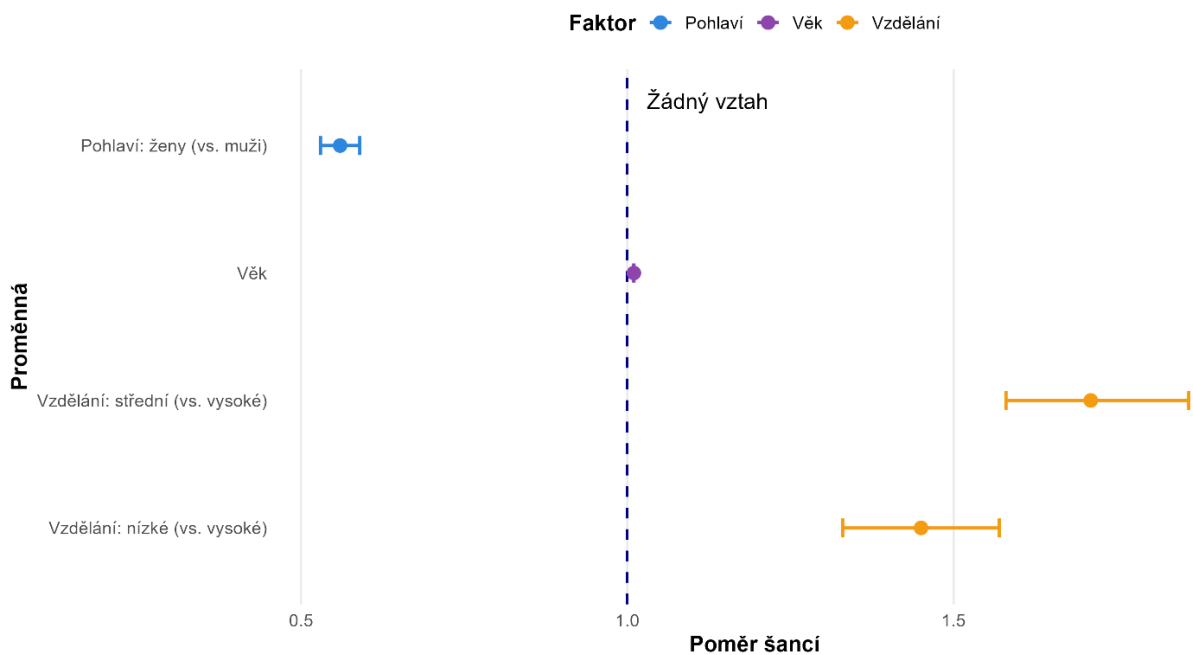
Významný vliv má taky úroveň vzdělání. Jako referenční kategorie byla zvolena nejvyšší úroveň vzdělání. Respondenti se střední úrovní vzdělání mají přibližně o 71 % vyšší šanci souhlasit s výrokiem než respondenti s nejvyšším vzděláním ($OR = 1,71$). U respondentů s nízkým vzděláním je šance přibližně o 45 % vyšší ($OR = 1,45$).

Tabulka 1: Vliv pohlaví, věku a vzdělání na souhlas s výrokiem

Proměnná	Poměr šancí	95% interval spolehlivosti	p-hodnota
Pohlaví: ženy (vs. muži)	0.56	0.53–0.59	<0,001
Věk	1.01	1.01–1.01	<0,001
Vzdělání: střední (vs. vysoké)	1.71	1.58–1.86	<0,001
Vzdělání: nízké (vs. vysoké)	1.45	1.33–1.57	<0,001

Zdroj: vlastní zpracování dat z European Social Survey (ESS), 2023

Obrázek 1: Vliv pohlaví, věku a vzdělání na souhlas s výrokem

Závěr

Na konec bych uvedla, že z výsledků analýzy lze usuzovat, že pohlaví, věk i úroveň vzdělání mají statisticky významný vliv na pravděpodobnost souhlasu s výrokem „women should be protected by men“. Nejvýraznější efekt byl zjištěn u pohlaví, kdy ženy mají výrazně nižší pravděpodobnost souhlasu než muži. Věk respondentů se nakonec taky ukázal jako statisticky významný, avšak relativně slabý faktor. Naopak vzdělání má významnější vliv – respondenti s nižšími úrovněmi vzdělání vykazují vyšší pravděpodobnost souhlasu ve srovnání s respondenty s nejvyšším vzděláním.

Seznam použitých zdrojů

Glick, P., & Fiske, S. T. (1996). The Ambivalent Sexism Inventory: Differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(3), 491–512.

<https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.3.491>

Connor, R. A., Glick, P., & Fiske, S. T. (2017). Ambivalent Sexism in the Twenty-First Century. In C. G. Sibley & F. K. Barlow (Eds.), *The Cambridge Handbook of the Psychology of Prejudice* (pp. 295–320). Cambridge University Press.

<https://doi.org/10.1017/9781316161579.013>

Scarborough, W. J., Lambouthis, D. L., & Holbrook, A. L. (2019). Support of workplace diversity policies: The role of race, gender, and beliefs about inequality. *Social Science Research, 79*, 194–210. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2019.01.002>

European Social Survey European Research Infrastructure (ESS ERIC). (2023). *ESS Round 11: Data and documentation*. <https://www.europeansocialsurvey.org/>

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=757>